

01	18.02.2022	Publ	ATLDIL	JØRTJØ
<b>Rev</b>	<b>Dato</b>	<b>Beskrivelse</b>	<b>Utarbeidet</b>	<b>Kontroll</b>
Oppdragsgiver:				
<p><b>Lista Renewable Energy Park</b></p>				
Tittel				
<p><b>Nettilknytning av Lista næringspark</b></p> <p><b>Kommentarer til høringsuttalelser til endringsøknad juni 2021</b></p>				
Oppdragsgivers dokumentnummer:			Dokumentnummer:	

## Innhold

<b>1. Innledning</b>	<b>3</b>
<b>2. Oversikt uttalelser</b>	<b>4</b>
<b>2.1. Generelt</b>	<b>5</b>
<b>3. Høringsuttalelser</b>	<b>8</b>
<b>3.1. Espira barnehage</b>	<b>8</b>
<b>3.2. Telenor Norge AS</b>	<b>9</b>
<b>3.3. Arne Edvin Nesheim</b>	<b>9</b>
<b>3.4. Ove Kvia</b>	<b>10</b>
<b>3.5. Tor Erling Aulie</b>	<b>11</b>
<b>3.6. Aker BP</b>	<b>12</b>
<b>3.7. Olav Olsen</b>	<b>13</b>
<b>3.8. Trygve W. Jensen</b>	<b>14</b>
<b>3.9. ALCOA NORWAY ANS</b>	<b>15</b>
<b>3.10. Ivar Malde</b>	<b>15</b>
<b>3.11. Erling Knustad</b>	<b>16</b>
<b>3.12. Ragnhild Senum</b>	<b>17</b>
<b>3.13. Ane Larsen på vegne av D.M. Kristoffersens dødsbo</b>	<b>18</b>
<b>3.14. Morten Mosvold</b>	<b>19</b>
<b>3.15. Bjørn Victor Thorkildsen</b>	<b>20</b>
<b>3.16. Ane Larsen</b>	<b>20</b>
<b>3.17. Jan Ove Rosland</b>	<b>21</b>
<b>3.18. Per Eirik Jensen</b>	<b>21</b>
<b>3.19. Agder Energi Nett</b>	<b>22</b>
<b>3.20. Agder bondelag</b>	<b>23</b>
<b>3.21. Odny Karin Mathisen</b>	<b>24</b>
<b>3.22. Rolf Helge Langseth</b>	<b>24</b>
<b>3.23. Agder fylkeskommune</b>	<b>25</b>
<b>3.24. Ernst Ivar Oseassen</b>	<b>26</b>
<b>3.25. Oddbjørn Kvia</b>	<b>27</b>
<b>3.26. Statnett SF</b>	<b>27</b>
<b>3.27. Helge Oftebro</b>	<b>29</b>
<b>3.28. Trias AS v/ Alf Erik Martinsen</b>	<b>29</b>
<b>3.29. Inger Stray Jensen</b>	<b>29</b>
<b>3.30. Statsforvalteren i Agder</b>	<b>30</b>

## 1. Innledning

Lista Renewable Energy Park (LREP) søkte i 2019 om konsesjon for bygging og drift av nødvendige stasjonsanlegg og to nye 132kV kabler mellom Lundevågen og Lista flyplass i Farsund kommune for uttak av 200MVA effekt på industriområdet på flyplassen. LREP fikk juni 2020 anleggskonsesjon for nevnte anlegg.

Juni 2021 sendte LREP endringssøknad som omfatter søknad om endringer av stasjonsanlegg, endring av kabelanleggets spenningsnivå fra 132kV til 300kV og noen endringer i kabeltaséen.

NVE la endringssøknaden ut til høring 30.11.2021 med frist for uttalelser 23.01.2022.

Det kom totalt 31 høringsuttalelser til endringssøknaden.

I dette notatet er innholdet i de ulike uttalelsene kort gjengitt og kommentert.

## 2. Oversikt uttalelser

Doknr.	Navn	Rolle	Doknr.	Navn	Rolle
125	Magnus Skåden	Espira Gruppen AS/ Eiendomsforvalter	143	Jan Ove Rosland	Berørt grunneier 23/37, trasé
126	Telenor Norge AS	Infrastruktureier, tele	144	Per Eirik Jensen	Berørt grunneier 24/1 og 24/5, trasé
127	Arne Edvin Nesheim	Berørt grunneier 16/161, trasé	145	Agder Energi Nett	Lokal netteier
129	Ove Kvia	Berørt grunneier 23/18 og 23/24, trasé	146	Agder Bondelag	Næringsorganisasjon, landbruk
130	Tor Erling Aulie	Berørt grunneier 23/10, trasé	147	Odny Karin Mathisen	Beboer på Lista
131	Aker BP	Tilknyttet Lista transformatorstasjon	148	Rolf Helge Langseth	Berørt grunneier 9/6, trasé
132	Olav Olsen	Berørt grunneier 23/1, trasé	149	Agder fylkeskommune	Offentlig etat
134	Trygve W. Jensen	Berørt grunneier 2/26 og 2/1, trasé	150	Ernst Ivar Oseassen	Berørt grunneier 26/23, trasé
135	ALCOA NORWAY ANS	Eier anlegg på Lista transformatorstasjon	151	Ernst Ivar Oseassen	Berørt grunneier 26/23, trasé
136	Ivar Malde	Nabo til kabeltrasé, grunneier av 23/65	152	Oddbjørn Kvia	Berørt grunneier 23/4, trasé
137	Erling Knustad	Nabo til kabeltrasé, grunneier av 23/61	153	STATNETT SF	Anleggseier Lista transformatorstasjon
138	Ragnhild Senum	Nabo til kabeltrasé, grunneier av 23/22	155	Helge Oftebro	Nabo til kabeltrasé, fellesuttalelse Kviljo
139	Ane Larsen	Nabo til kabeltrasé, grunneier av 2/199		Trias AS / Alf Erik Martinsen	Nabo til kabelanlegget.
140	Morten Mosvold	Berørt grunneier 9/7, trasé		Inger Stray Jensen	Berørt grunneier 2/26 og 2/1, trasé
141	Bjørn Victor Thorkildsen	Berørt grunneier 27/12, trasé		Statsforvalteren i Agder	Offentlig etat
142	Ane Larsen	Nabo til kabeltrasé, grunneier av 2/199			

## 2.1. Generelt

Det har kommet til sammen 31 høringsuttalelser hvorav mange er like i innhold.

En del av uttalelsene handler om pågående reguleringsprosess på Lista flyplass hvor Farsund kommune er myndighet, uttalelser om reguleringsplan eller forhold rundt dette vil ikke bli videre kommentert.

Kabeltraséen går gjennom en del dyrket mark, det er flere berørte grunneiere som har sendt inn uttalelser om forhold til jordbruksdrift over anlegget. Forhold som magnetfelt, overdekning og termiske forhold går igjen – disse forholdene er derfor kommentert som fellessvar i kap. 2.1.1, 2.1.2 og 2.1.3

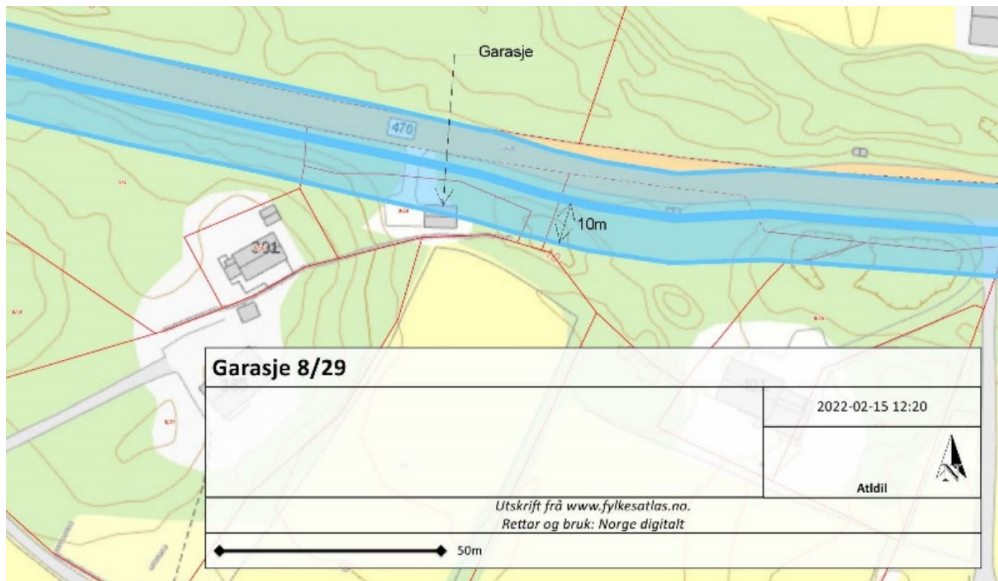
LREP mener omsøkte kabelanlegg er godt forenelig med videre landbruksdrift.

## 2.1.1. Magnetfelt generelt

Flere grunneiere er bekymret for anleggets magnetfelt og konsekvenser for helse. LREP viser til endringssøknadens kapittel 6.7.7 og søknadens magnetfeltnotat, vedlegg K4.

Under driftsfase vil avstander fra senter kabelanlegg til 0,4μT grense er hhv. 10m og 7m for 132kV og 300kV anlegg. Det ligger ingen boliger innenfor 10m avstand fra konsesjonssøkte trasé.

Den eneste bygningen innenfor 10m avstand fra traséen er en garasje på gnr/bnr 8/29.



**Figur 1: Garasje 8/19**

Iht. NVEs veileder for konsesjonssøknader<sup>1</sup> og gjeldende veiledere fra Statens strålevern<sup>2 3</sup> skal det kartlegges bygg (med bygg menes boliger, skoler og barnehager) som kan bli eksponert for gjennomsnittlige magnetfeltverdier større enn 0,4μT gjennom året. Dersom det ligger bygg (med forventet varig opphold) innenfor utredningsgrense skal tiltak vurderes.

Videre skal omtalen omkring magnetfelt vise til gjeldende kunnskapsstatus.

Det finnes ingen bygg med forventet varig opphold innenfor 10m avstand fra traséen.

Gjeldene kunnskapsstatus er beskrevet i endringssøknadens vedlegg K4, kap. 2.

Fra LREPs side anses utredningsansvaret om magnetfelt å være oppfylt iht. gjeldene krav.

Videre vises det til Direktoratet for strålevern og atomsikkerhets informasjonsside:

<https://dsa.no/straum-og-hogspent/magnetfelt-og-helseeffektar>.

<sup>1</sup> Veileder for utforming av søknader om konsesjon for nettanlegg, ([http://publikasjoner.nve.no/veileder/2020/veileder2020\\_02.pdf](http://publikasjoner.nve.no/veileder/2020/veileder2020_02.pdf)), (15.02.2022)

<sup>2</sup> Forvaltningsstrategi om magnetfelt og helse ved høyspentanlegg, (<https://dsa.no/publikasjoner/stralevernrapport-8-2005-forvaltningsstrategi-om-magnetfelt-og-helse-ved-hoyspentanlegg/straalevernrapport-2005-8-forvaltningsstrategi-om-magnetfelt-og-helse-ved-hoyspentanlegg.pdf>) (15.02.2022)

<sup>3</sup> Veileder – netteiers oppgaver ([https://www.nve.no/media/2080/nve\\_statens\\_stralevern\\_nettpdf](https://www.nve.no/media/2080/nve_statens_stralevern_nettpdf)), (15.02.2022)

### 2.1.2. Overdekning generelt

Flere grunneiere mener kabelanlegget forlegges for grunt og ønsker større overdekning.

I endringssøknad er det beskrevet at 132kV-anlegget legges med 1m overdekning i dyrket mark og at 300kV-anlegget kan legges noe dypere. Endelig grøftesnitt for 300kV-anlegget er ikke prosjektert, men det er rimelig å anta at overdekningen kan økes til omtrent 1,2-1,5m.

Planlagte overdekning på 1m i dyrket mark er bransjestandard. Denne overdekningen skal være tilstrekkelig for å drive jordbruksdrift, inklusive pløying og vanlig jordbruksdrenering selv med mindre terrengendringer, som f.eks. sandflukt i områder med mye sand.

I tillegg til overdekning er kablene mekanisk beskyttet av betongkanal med unntak av skjøtegrøpene hvor kablene ligger direkte i jorda. Løsningen med betongkanal fører også til at senere etableringer av rør over eller under kabelanlegget er praktisk lettere enn om kablene hadde vært forlagt direkte i jorda.

Økning av overdekning vil redusere overføringsevnen på kabelanlegget og føre til unødvendige store inngrep i anleggsfasen.

LREP har i endringssøknaden søkt om traséendring over Nesheim basert på innspill fra grunneierne i området. Endringene fører til færre kryssinger med kjente dreneringsrør samt flytter seg ut av et område på 24/5 hvor grunneier i dag henter ut masser.

Videre legges det til grunn at kryssinger av eksisterende rør/dreneringer ol. kartlegges så langt det lar seg gjøre under detaljprosjekteringen og tilbakeføres til opprinnelig stand etter anleggsfasen.

LREP mener omsøkte grøftesnitt med 1m overdekning ikke fører til begrensinger for dyrking av jordbruksarealene over traséen, dette er også NVEs vurdering i bakgrunn for opprinnelig vedtak<sup>4</sup>.

### 2.1.3. Termiske forhold generelt

Flere grunneiere er bekymret for at varme fra kabelanlegget skal kunne påvirke landbruksdrifta for arealene over.

LREP har derfor fått utarbeidet en rapport hvor termiske forhold i og rundt anlegget er beskrevet.

Rapporten konkluderes med:

*«Basert på simuleringens resultater vurderes varme fra kabelanlegget å ikke kunne tørke ut jordsmonnet på en slik måte at det vil ha innvirkning på jordbruket over.»*

Rapporten i sin helhet vedlegges dette notatet.

---

<sup>4</sup> Bakgrunn for vedtak 132 kV nettilknytning av Lista datasenter. NVE ref. 201904243-42 kap. 3.2.3, (<https://webfileservice.nve.no/API/PublishedFiles/Download/201904243/3217278>), (15.02.2022)

## 3. Høringsuttalelser

### 3.1. Espira barnehage

#### 3.1.1. Uttalelse oppsummert

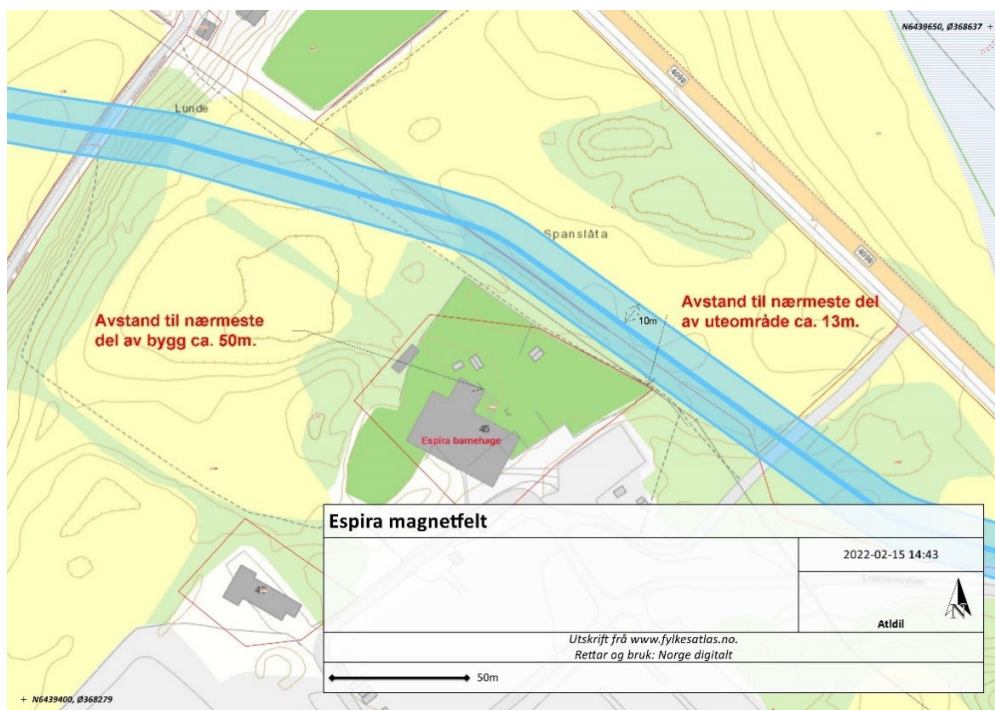
Magnus Skåden er eiendomsforvalter i Espira Gruppen AS og har sendt inn en høringsuttalelse på vegne av barnehagen Espira Husebyparken. I uttalelsen uttrykkes det bekymring for helsefarer rundt magnetiske felter for barn og ansatte samt effekten frykt for anlegget vil ha for barnehagens popularitet. Innsender ønsker anlegget flyttet bort fra barnehagen.

#### 3.1.2. LREPs kommentar

Det er søkt om en traséendring i området, ref. endringssøknadens kap. 6.3.2. Endringen er nødvendig pga. opprinnelig trasé kommer i konflikt med infrastruktur (VA og tele) og kjente kulturminner, omsøkte trasé er også foretrukket av grunneier på 6/1 (Alcoa).

Ang. magnetfelt vises det til generelt svar om magnetfelt, 2.1.1.

Kabelanlegget planlegges med god avstand mot både barnehagens uteområde og bygningsmasse. Det er i kart målt 13m fra nærmeste del av barnehagens lekeområde til senter trasé og ca. 50m til nærmeste del på bygning.



Figur 2: Espira barnehage



## 3.2. Telenor Norge AS

### 3.2.1. Uttalelse oppsummert

Telenor oversender kart over deres infrastruktur i langs traséen og beskriver nødvendige tiltak ved etablering av anlegget.

### 3.2.2. LREPs kommentar

Det holdes direkte dialog med Telenor under detaljprosjekteringen for å ivareta deres anlegg. LREP vil bekoste nødvendige omlegginger.

## 3.3. Arne Edvin Nesheim

### 3.3.1. Uttalelse oppsummert

Grunneier ønsker ikke anlegget på sin eiendom og mener det vil legge begrensninger for senere utnyttelse av eiendommen.

### 3.3.2. LREPs kommentar

Det har vært dialog med grunneier for å se etter alternative traséer over eiendommen uten at dette har ført frem til noe, det er derfor ikke søkt om traséendringer over denne eiendommen.

Eiendommen er i kommuneplan avsatt til fremtidig fritids- og turistformål, LREP bekjent foreligger det ikke konkrete planer på eiendommen i dag.

LREP har på denne eiendommen planlagt kabeltraséen i eksisterende vei, dette antas å være den plasseringen som gir minst begrensninger for videre utnyttelse av eiendommen da store deler av anleggets 6m byggeforbudsbelte vil være veigrunn.

Med en anslått veibredde på 4m vil anlegget legge begrensninger omtrent 1m ut til hver side av veien. Med hensyn på veiens siktsoner og senere drift og vedlikehold av vei ansees disse arealene som lite aktuelle til oppføring av bygninger.

## 3.4. Ove Kvia

### 3.4.1. Uttalelse oppsummert

Innsender har listet opp ti punkter.

Pkt. 1-4 omhandler forhold omring overdekning, temperatur og magnetfelt.

Pkt. 5 stilles det spørsmål om anlegg ved kabelskjøtene.

Pkt. 6 handler om forholdet til vanningsanlegg på Kviljo.

I pkt. 7 er en klage mot forhåndstiltredelse, grunneier ønsker klarhet i hva som skal etableres på flyplassen og detaljert erstatningsutmåling for sin eiendom.

Pkt. 8-10 omhandler grunneiers planer om etablering av bygg over kabeltraséen.

Etter de ti punktene stilles det krav om konsekvensutredning av anlegget hvor A: Konsekvenser for landbruk, B: konsekvenser for naturmangfold og C: Konsekvenser for klima.

### 3.4.2. LREPs kommentar

Det er ikke søkt om traséendringer over innsenders eiendommer fra konsesjonsgitte trasé.

For magnetfelt, overdekning og termiske forhold (pkt. 1-4) vises det til fellessvar i kap. 2.1.

For beskrivelse av nødvendige anlegg og plassering av skjøtepunkter (pkt. 5) vises det til endringssøknadens pkt. 6.3.8. og vedlegg K1.

Endringssøknaden beskriver nødvendige krysskoblingsanlegg ved skjøteplasser som kum med fotavtrykk omtrent 0,6x1,0m ev. skap med noe mindre fotavtrykk. Krysskoblingsanleggene må etableres i umiddelbar nærhet til skjøteplassene, skjøteplasser er beskrevet i vedlegg K1.

I den grad det er mulig å påvirke er det søkt plassering av skjøter slik at krysskoblingskummer kan legges ned utenfor dyrket mark. Med unntak av skjøteplass nr. 3 vil det være mulig å flytte kummer/skap bort fra dyrket mark. Ved skjøt nr. 3 må detaljprosjekteringen plassere kummen, endelig plassering er bla. avhengig av fremdrift til planlagte gang- og sykkelsti langs søndre vei. Det antas kummen kan plasseres i veiskulder eller fylling etter nærmere avklaring med vegeier.

Innsender er berørt av en skjøt i grensen mellom sin eiendom 23/18 og naboeiendom 23/1 – her vil kum/skap plasseres i skifte mellom eiendommene og ikke være til hinder for jordbruket på eiendommene.

Ang. pkt. 6 er kabelanlegget i området flyttet bort fra veien for å unngå nærføring med vanningsanlegg. Det vil muligens bli et krysningspunkt med dagens vanningsanlegg helt øst på Kviljomarkan, dette ansees som uproblematisk. Valgte løsning med støpt kanal gjør senere drift og vedlikehold av rør over eller under kabelanlegget enklere enn om kabler var forlagt direkte i jorda.

LREP trenger rettigheter for drift og vedlikehold av kabelanlegget hvorav en forutsetning er at

grunneiere må melde fra til ledningseier før tiltak som kan skade anlegget iverksettes (graving/sprenging ol.) – ledningseier bestiller og bekoster nødvendige leder for sikkerhet (LFS) som om nødvendig iverksetter sikringstiltak. LFS vil kunne mønstre på rimelig tid slik at ev. akutte feil på anlegget kan rettes raskt. Traséen i området ble i 2019 valgt nettopp for å redusere nærføring med vanningsanlegget og LREP mener dette er godt ivaretatt med omsøkte løsning og trasé.

I pkt. 7 klages det på søknaden om forhåndstiltredelse. Grunneier nekter konservator å utføre kulturminneregistreringer i traséen så det er nødvendig å søke om forhåndstiltredelse slik at nødvendige undersøkelser kan gjøres. Konservator vurderer at det er stor sannsynlighet for funn i området.

Ang. konkrete etableringer på flyplassen vises til pågående reguleringsprosess.

Det har vært dialog med sikte på å inngå frivillige avtaler med grunneier som ikke har ført frem, det er derfor begjært skjønn for de aktuelle eiendommene og erstatningsutmåling vil bli håndtert der. Endelig trasé må klareres eller justeres ift. ev. kulturminner som blir funnet under registreringen.

I pkt. 8-10 vises det til planer om driftsbygning som kommer i konflikt med traséen, LREP har vært i dialog med grunneier og foreslått justeringer tilpasset forespeilede byggeplaner uten å komme til enighet. LREP har derfor valgt å beholde konsesjonsgitt trasé på eiendommen og mener grunneier har gode tilpasningsmuligheter for å finne alternativ plassering av driftsbygningen, f.eks. nordøst for utskilte boligtomt – forhold rundt dette forutsettes avklart i videre ekspropriasjonsprosess.

For vurderinger for ang. konsekvenser samfunn, miljø og naturressurser vises det til endringsøknadens kap. 5.5, 6.7, 7.2.1 og 7.3.1 og konsesjonsvedtakets kap. 3.2. Arealene som berører aktuell grunneier er dyrket mark hvor LREP vurderer at konsekvenser i driftsfasen er små.

## 3.5. Tor Erling Aulie

### 3.5.1. Uttalelse oppsummert

Innsender er bekymret for at økning av spenningsnivå på kabelanlegget vil føre til større magnetfelt, overdekning på anlegget og termiske påvirkninger. Det klages også på forhåndstiltredelse. Til slutt vises det til planprosess på Lista flyplass.

### 3.5.2. LREPs kommentar

I endringsøknadens kap. 6.3.4 er det beskrevet en endring av traséen på grunneiers eiendom, endringen er omsøkt pga. planer om utvidelse sørover av jordet på eiendommen. Justeringen ville ført til at anlegget ikke kom i konflikt med planlagte gravearbeid.

Pr. februar 2022 har grunneier utført utvidelsen av dette jordet og traséjusteringen er ikke lenger nødvendig. Konsesjonsgitt trasé ønskes derfor beholdt dette stykket.

For magnetfelt, overdekning og termiske forhold vises det til fellessvar i kap. 2.1.

Også på denne eiendommen er det nødvendig å utføre kulturminneregistreringer, grunneier nekter konservator adgang til eiendommen og det er derfor nødvendig å søke om forhåndstiltredelse.

### 3.6. Aker BP

#### 3.6.1. Uttalelse oppsummert

AkerBP uttaler sitt hørings svar datert 20.01.2022 følgende:

*«Aker BP har i 2021 sammen med sine partnere modnet frem et nytt prosjekt med utbygging av en ny sentralplattform på Valhallfeltet som inkluderer tilknytning av King Lear funnet. Dette prosjektet har investeringsbeslutning sent i 2022. Med dette som bakgrunn vil Aker BP melde inn en oppdatert energiplan til Alcoa og Statnett i første kvartal 2022 for å synliggjøre effektbehov i tiden fremover opp mot maksimal kapasitet.*

*Aker BP legger til grunn at tilknytning av Lista REP ikke går på bekostning av innmeldt og påregnelig kraftbehov til petroleumsvirksomheten som allerede er knyttet til nettet på Lista. AkerBP legger også til grunn at installasjonsarbeidet og arbeid med kabeltraseer ikke vil ha negativ innvirkning på forsyningsikkerheten til Valhallfeltet.»*

#### 3.6.2. LREPs kommentar

AkerBP/Valhall er i dag tilknytning Lista transformatorstasjon.

LREP påpeker at det er sendt inn en endringsøknad på en allerede gitt anleggskonsesjon. En oppfatter at AkerBP uttaler seg generelt til prosjektet og ikke til selve endringsøknaden. AkerBP har heller ikke valgt å uttale seg om de to alternativene som er på høring.

I forhold til dagens anlegg AkerBP vil ikke verken det konsesjonsgitte alternativet eller de to alternativene beskrevet i endringsøknaden ha noen negativ innvirkning på forsyningsikkerheten til Valhallfeltet. Ved ombygging av dagens 300 kV koblingsanlegg vil en ivareta forsyningen til AkerBP sine anlegg.

AkerBP tar opp i sitt svar mulig ekstra forsyning til andre offshoreanlegg og påregnelig kraftbehov til deres fremtidige virksomhet. For mulig fremtidig / påregnelig virksomhet er det noe som ikke er en del av vurdering av endringsøknaden. Dette er noe som må vurderes av relevante myndigheter når ev søknader kommer. LREP må forholde seg til dagens anlegg og ikke mulige fremtidig offshoreanlegg.

## 3.7. Olav Olsen

### 3.7.1. Uttalelse oppsummert

Det er høsten 2021 gjort en justering av vernegrensen på eiendommen, grunneier ønsker kabeltraséen justert nærmere grensen slik at det kommer mindre i veien for eventuelle fremtidige byggeplaner.

### 3.7.2. LREPs kommentar

Det er ikke søkt om traséendringer på denne eiendommen.

Justering av vernegrense er utført etter at endringsøknad ble sendt sommeren 2021, på østre del av eiendommen ble vernegrense justert ca. 16m mot sørvest i oktober 2021. Figur 3 er oversendt fra Statsforvalteren ved Bjørn Vikøyr og viser gammel og ny vernegrense. LREP har målsatt figuren.



**Figur 3: Justert vernegrense Kviljo**

En justering av traséen iht. grunneiers ønske vil føre til noe mer total lengde på traséen samt flere svinger og bend. LREP har i utgangspunktet vært positive til å gjøre den aktuelle justeringen og har hatt dialog med grunneier med hensikt å inngå avtale på justert trasé. Grunneier ønsker ikke å inngå avtale på noen traséer over eiendommen og LREP mener derfor ikke det er hensiktsmessig å igangsette nye søknadsrunder for disse traséendringer fra konsesjons-gitt trasé av 2019.

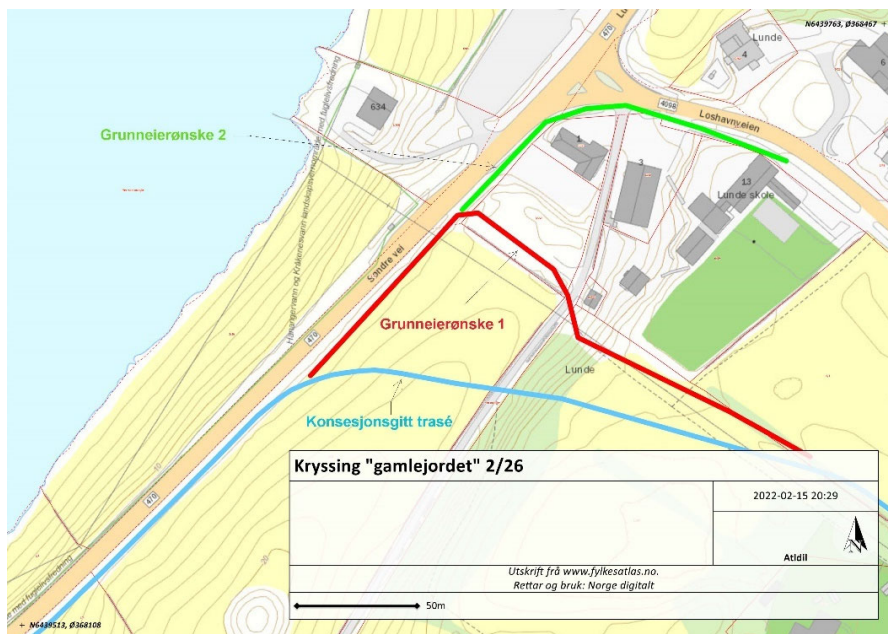
Berørt areal er LNRP-område og det er pr. februar 2022 ingen konkrete byggeplaner på eiendommen. LREP mener videre at grunneier har gode tilpasningsmuligheter til eventuelle fremtidige byggeplaner.

### 3.8. Trygve W. Jensen

#### 3.8.1. Uttalelse oppsummert

Innsender viser til dialog og korrespondanse under LREPs arbeid med grunnerverv. Innsender er grunneier av 2/1 og 2/26 og har totalt fire berørte parseller langs Søndre vei fra Lunde mot Hauge. Grunneier har vært positiv til å plassere kabeltraséen langs Søndre vei (Fv470) i gang- og sykkelstien som Farsund kommune planlegger langs veien.

Grunneier har på befaring og i epost uttrykt for at de ikke ønsker kryssing over jordet på den østre teigen av 2/26, dette for å unngå begrensinger for fremtidig bygging av boliger eller lignende på eiendommen. Grunneier har spilt inn forslag om å trekke traséen mot nordøst og over på naboeiendommen 6/278. Eventuelt flytte traséen ut i krysset mellom Fv470 og Fv4098 (Lundekrysset).



Figur 4: Kryssing "gamlejordet" 2/26

#### 3.8.2. LREPs kommentar

Det er ikke søkt om traséendringer på berørte eiendommer. LREP har tett dialog med kommunen med ønske om å legge kabeltrasé i gang- og sykkelsti dersom prosjektene sammenfaller i tid.

Grunneiers ønsker om traséforslag er vurdert, men ikke omsøkt. Grunnen til at variantene er valgt bort er pga. traséene vil komme i konflikt med kjent VA-anlegg, EL-anlegg og/eller tele-anlegg. I tillegg vil «Grunneierønske 1» (rød strek) føre til kraftige bend og svinger i traséen som vil vanskeliggjøre montasjearbeidet for kableen. Det er også et stort kjent kulturminne (ikke inntegnet) på eiendommen som traséønskene kan komme i konflikt med. LREP vurderer tilpasningsmulighetene av ev. fremtidige bygninger som gode, området nord-øst for konsesjonsgitt trasé er i dag vernet pga. nevnte kulturminne.

## 3.9. ALCOA NORWAY ANS

### 3.9.1. Uttalelse oppsummert

Alcoa har ingen merknader til justerte traséer eller konkrete merknader ang. 132kV vs. 300kV løsning. Alcoa ønsker at valgte løsning blir forenelig med videreutvikling av deres anlegg.

### 3.9.2. LREPs kommentar

Etter ønske fra Alcoa omfatter endringsøknadene utvidelse av koblingsanlegget på Lista stasjonen med seksjoneringsbryter og koblingsbryterfelt. Dette vil kraftteknisk gjøre det lettere å utvide koblingsanlegget med fremtidig felt, dersom det blir aktuelt.

Utbyggingsalternativet Alt A: 300/132 kV transformering ved Hellemyra, vil redusere arealbehovet ved Lista stasjon. Dette vil derfor virke positivt på Alcoa sin mulige industriutvikling.

## 3.10. Ivar Malde

### 3.10.1. Uttalelse oppsummert

Innsender ønsker justering av trasé mot ny vernegrense på 23/1, slik som innsender i 3.7. Legger til at dette vil være positivt for 23/6 hvor trasé da vil bli langt enda lenger bort fra bebyggelse.

Videre stilles det spørsmål om erstatningsstørrelse for grunneiere og rettighetshavere.

Innsender er bekymret for magnetfeltverdier rundt anlegget og lurer på hvordan dette endrer seg med økt spenningsnivå på kablene, det vises til Statens strålevernens skriv om "Bebyggelse nær høyspentanlegg"<sup>5</sup> og er hentet verdier derfra. Det stilles spørsmål om anlegget ved en ev. nedleggelse. Uenig med ekspropriasjonstillatelsen, mener det skal være forutsetning at utbygger kommer til minnelig løsning med grunneiere. Innsender stiller spørsmål ved nedleggelsen av anlegget.

### 3.10.2. LREPs kommentar

Innsender er nabo til kabeltraséen, med nærmeste del av sin eiendom ca. 35m fra kabeltraséen.

Ang. justering av trasé mot vernegrense vises det til svar i 3.7.2 – LREP mener denne justeringen ikke er hensiktsmessig da det medfører nye søknadsrunder for endring, ekspropriasjon og forhåndstiltredelse. Søknadsrunden vil ytterligere forsinke prosjektet.

Erstatningsspørsmål forutsettes håndtert i videre grunnforhandlinger eller ved skjønn, LREP har ikke behov for rettigheter på innsenders eiendom da denne er ca. 35m fra traséen.

For forhold omkring magnetfelt vises det til 2.1.1. Innsender viser Statens strålevernens "Bebyggelse nær høyspentanlegg" hvor det er beskrevet generelle magnetfeltverdier rundt anlegg på ulike spenningsnivå. LREP vil presisere at verdiene i "Bebyggelse nær høyspenninganlegg" omhandler luftlinjer som generelt

<sup>5</sup> Bebyggelse nær høyspenninganlegg, Statens strålevern mars 2017 ([https://www.nve.no/Media/3620/bebyggelse\\_hoyspentanl.pdf](https://www.nve.no/Media/3620/bebyggelse_hoyspentanl.pdf)), (16.02.2022)

har mye større utstrekning av magnetfelt enn et kabelanlegg pga. store faseavstander. Avstander til kabelanlegget for å komme utredningsgrense er hhv. 10m og 7m for 132kV / 300kV anlegg som beskrevet i endringsøknadens vedlegg K4. Ved senere omlegging til 420kV vil magnetfeltverdier synke ytterligere.

Dersom anlegget senere skal legges ned er konsesjonær pliktig å søke om dette iht. energiloven og iht. energilovforskriften 3-5 bokstav d).

## 3.11. Erling Knustad

### 3.11.1. Uttalelse oppsummert

Innsender viser til stor motstand blant berørte grunneiere og ønsker å støtte dem. Han er bekymret for magnetfelt og helsemessige forhold rundt dette. Videre er innsender bekymret for verdiforringelse av eiendommer og konsekvenser for naturmangfold. Det ønskes en konsekvensanalyse hvor negative effekter av anlegget blir belyst som «magnetfelt, varme, stråling etc».

Innsender spiller inn at det burde tas hensyn til landbruksdrifta ved å legge anleggsvirksomheten utenfor vekstsesongen for å unngå å påføre bøndene økonomiske tap.

Innsender ønsker at arbeidet ikke kan starte opp før etableringer på flyplassen er på plass.

Overdekning ønskes økt fra 1m og til slutt skrives det at kraftkabelen ikke ønskes lagt så nært deres eiendom.

### 3.11.2. LREPs kommentar

Innsender er nabo til traséen og har sin nærmeste del av eiendommen ca. 240m fra traséen. Det er ikke søkt om traséendringer i dette området.

For forhold omkring magnetfelt, overdekning og varme vises det til 2.1.

Økonomiske tap påført grunneiere forutsettes ivaretatt i videre forhandlinger eller ved skjønn.

Absolutt krav om at arbeidet legges utenom vekstsesongen vil føre til store utfordringer for fremdrift og utførelse av anlegget. LREP vil forsøke å begrense ulemper for jordbruket i anleggsfasen. Valgte anleggsløsning med støpte betongkanaler fører til at grøft kan lukkes fortløpende fremfor at lange grøftestrekk må stå åpne for kabletrekking og vurderer dette som positivt for landbruksdrifta.

LREP mener forhold ang. oppstart av anleggsarbeider er ivaretatt i opprinnelig konsesjonsvilkår nr. 11<sup>6</sup>.

---

<sup>6</sup> Anleggskonsesjon LREP, ref. 201904243-59

(<https://webfileservice.nve.no/API/PublishedFiles/Download/201904243/3217031>), (16.02.2022)



### 3.12. Ragnhild Senum

#### 3.12.1. Uttalelse oppsummert

Innsender viser til sin høringsuttalelse fra høring av opprinnelig konsesjonssøknad og står enda ved dette. Videre uttrykkes det skepsis til å gi konsesjon til kraftkrevende industri.

Innsender er bekymret for ødelagt natur og grunnlag for matproduksjon.

#### 3.12.2. LREPs kommentar

Det er ikke søkt om traséendringer fra konsesjonsgitt trasé i området.

Innsender er nabo til kabeltraséen med nærmeste del av eiendom over 200m fra traséen. Nærmeste del av bolig ca. 240m fra traséen. Innspill fra høring 2019 ansees som besvart den gang.

LREP mener valgte kabeltrasé vil ha små konsekvenser for natur og landbruk.

## 3.13. Ane Larsen på vegne av D.M. Kristoffersens dødsbo

### 3.13.1. Uttalelse oppsummert

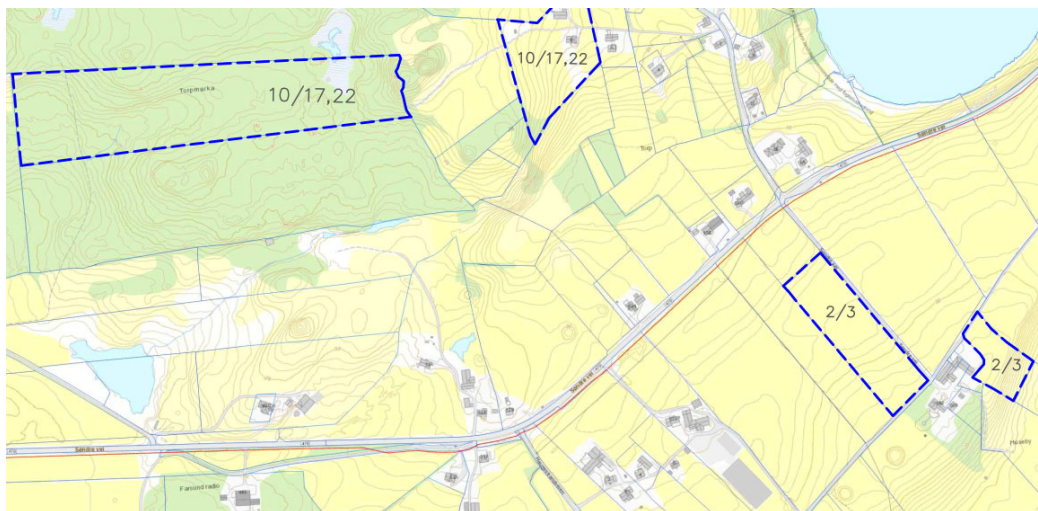
Innsender har vedlagt hele sin høringsuttalelse fra plan-prosessen på flyplassen – denne vil ikke bli nærmere kommentert. Innsender ønsker å unngå kabel i dyrket mark og er bekymret for magnetfelt, varme og overdekning. Hun mener at areal berørt av byggeforbudsbelte og magnetfelt er tapt for alltid for grunneier og rettighetshaver.

Innsender hevder å være berørt med kryssing av private veier hvor de har bruksrettigheter. Er bekymret for driften av gården under anleggsfasen. Innsender ønsker bevaring av runestein og kulturlandskapet langs den endrede traséen mellom Lundevågen og Lunde (kap. 6.3.2. i endringssøknad). Dersom anlegget senere skal legges ned kreves anlegget fjernet.

### 3.13.2. LREPs kommentar

Innsender er sender innspill på vegne av D.M. Kristoffersens dødsbo.

LREP påpeker at avstanden mellom kabeltrasé og nærmeste eiendom er ca. 80m.



**Figur 5: Ane Larsen, D.M. Kristoffersens dødsbo**

Ang. magnetfelt, overdekning og varme vises det til fellessvar i 2.1.

Når det gjelder veirettigheter er LREP kjent med at det er uavklare forhold som skal for jordskifteretten ang. veirettigheter i området på Lunde. Det er ikke endringer i omsøkte trasé som fører til nye eller endrede veikryssinger. LREP vil ivareta fremkommelighet på veier i anleggsperioden, det er gode omkjøringsmuligheter. NVE og OED har tidligere behandlet klage fra innsender<sup>7</sup> og LREP kan ikke se at det har kommet nye elementer i saken. Forhold til runestein på 6/1 er avklart med fylkeskonservator.

<sup>7</sup> NVE ref: 201904243-86, OED ref: 21/294-

### 3.14. Morten Mosvold

#### 3.14.1. Uttalelse oppsummert

Innsender skriver at han føler seg som "kasteball" mellom LREP og Farsund kommune. Det hevdes at det er billigere å legge sjøkabel og mener dette ville spart dyrket mark. Han er bekymret for kryssing og nærføring av VA-anlegg ved østre Hauge og bekymret for den økonomiske erstatningen for tapt avling under anleggsfasen. Innsender krever at LREP overtar eiendommen.

Innsender ønsker skjøtegrep plassert på enden av jordet, at anleggsbelte gjøres smalere og at overdekning økes fra 1m. Det stilles spørsmål ang. overdekning dersom det oppdages fjell i grøfta. Til slutt kreves overskuddsmasser fra eiendommen plassert på anvist sted.

#### 3.14.2. LREPs kommentar

Det er ikke søkt om endret trasé over eiendommen.

Grunneier er berørt av planlagte gang- og sykkelsti. Farsund kommune er i gang med grunnerverv for GS langs deler av traséen. Dersom GS skal bygges vil kabelanlegget plasseres i denne med unntak av skjøteplasser, dette er nærmere beskrevet i endringsøknad.

Et sjøkabelanlegg er dyrere og derfor ikke omsøkt.

Kryssing og nærføring med VA-anlegg detaljplanlegges i samarbeid med ledningseier (Farsund kommune). Løsning med støpt betongkanal gir lettere drift og vedlikehold av VA nært kablene.

Økonomisk erstatning for anleggsskader forutsettes ivaretatt i videre forhandlinger eller ved skjønn.

LREP trenger kun en rettighet på eiendommen og kommer ikke til å overta selve grunnen.

Skjøtegrep må plasseres omtrent som angitt pga. kabellengder. Det søkes å finne løsning for krysskoblingskum/-skap som berører landbruket minst mulig. Det antas at kum/skap plasseres mot veien.

Anleggsbredden skal ha plass til selve grøfta, opplagring av matjord, opplagring av andre masser, anleggsvei og utstyr. 18m anleggsbredde ansees som nødvendig, men det vil etterstrebes å redusere dette hvor det er praktisk mulig under utførelsen.

Det blir bygget med minst 1m overdekning i dyrket mark, iht. bransjestandard. Dersom det oppdages fjell i grøfta vil dette sprenges for å få nødvendig overdekning.

Plassering av overskuddsmasser forutsettes avtalt ev. bortkjørt fra eiendommen.

## 3.15. Bjørn Victor Thorkildsen

### 3.15.1. Uttalelse oppsummert

Innsender presiserer at han generelt er mot planer på flyplassen men stiller seg positiv til endringssøknad hvor kabel legges i veibane fremfor dyrket mark. Innsender ønsker konsekvensanalyse for anlegges ulemper f.eks. varme/uttørking, stråling og flytting av skjøtegrep ca. 120m. Videre ønskes større overdekning på kabler (1,5m) og det settes krav til istandsetting ved skade.

### 3.15.2. LREPs kommentar

For forhold omkring magnetfelt, overdekning og varme vises det til 2.1. Endringssøknad reduserer traséen på eiendommen fra ca. 335m til ca. 60m. Skjøtepunktet for kabelen må plasseres omtrent som anvist i endringssøknad pga. kabellengder. Kabel vil ligge med 1m overdekning og krysskoblingskum/-skap vil kunne trekkes bort fra dyrket mark. Skader og økonomiske tap skal erstattes, erstatningsutmåling forutsettes løst ved forhandling eller ved skjønn.

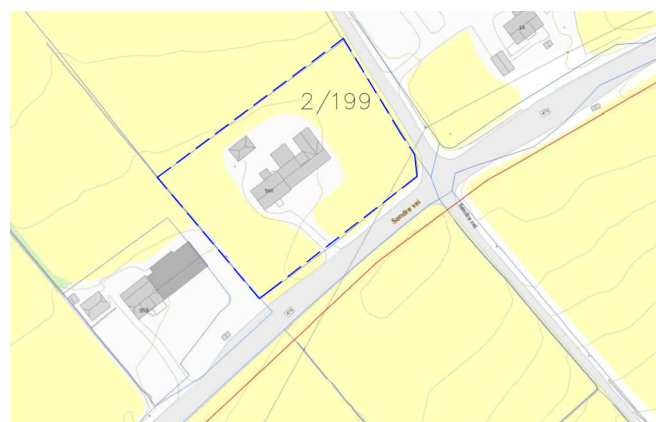
## 3.16. Ane Larsen

### 3.16.1. Uttalelse oppsummert

Identisk med 3.13.

### 3.16.2. LREPs kommentar

Innsender representerer i denne høringen grunneier på 2/199 hvor hun er nabo til kabeltraséen med ca. 15m avstand fra kabelen til nærmeste del av eiendom og ca. 35m avstand fra nærmeste del av bolig. Det er ikke nye elementer i uttalelsen og det vises til kommentar i 3.13.2.



Figur 6: Ane Larsen 2/199

## 3.17. Jan Ove Rosland

### 3.17.1. Uttalelse oppsummert

Innsender har sendt identiske innspill som deler av 3.4.

### 3.17.2. LREPs kommentar

For kommentarer til uttalelse vises det til 3.4.2.

LREP vil trekke frem at det er søkt om endringer på innsenders eiendom, endringen er beskrevet i endringssøknadens kap. 6.3.3.

Omsøkte endringer vil føre til kortere kabeltrasé over den aktuelle eiendommen samt føre til mindre konsekvenser for fremtidig utbygging av campingområde.

LREP vurderer endringen å være positiv for grunneiers interesser.

## 3.18. Per Eirik Jensen

### 3.18.1. Uttalelse oppsummert

Innsender ønsker opprinnelig trasé ved 300kV-løsning og endret trasé ved 132kV-løsning. Dette pga. ønske om 300kV kabler nedgravd parallelt med kommunal VA-ledning.

### 3.18.2. LREPs kommentar

Det er søkt om endringer på aktuelle eiendommer etter dialog med grunneierne i området.

Det er ikke detaljprosjektert hvor dypt en 300kV kabel kan legges. Det er oppfattet at kommunale VA-ledninger ligger dypt i dette området (3-4m). Det antas at 300kV-kabel uansett ikke kan legges så dypt som VA-ledninger.

LREP har oppfattet at arealet hvor opprinnelig trasé er tegnet brukes til masseuttak, en kabeltrasé i dette området vil føre til begrensinger for grunneiers utnyttelse av massene.

LREP vurderer omsøkte endring som det beste alternativet til trasé.

### 3.19. Agder Energi Nett

#### 3.19.1. Uttalelse oppsummert

AEN anbefaler derfor at nettanlegg som bygges, uavhengig av om alternativ A eller B velges, planlegges slik at det i fremtiden vil være mulig å utvide 300 kV (420 kV) anlegget med 1-2 bryterfelt og etablere ny transformering mot det regionale distribusjonsnett, uten at planlagt anlegg må bygges om i stor grad.

Konkret spilles det inn at i alternativ A ikke er planlagt 300 (420) kV samleskinne i Hellemyra transformatorstasjon, men «direkte» tilknytning mellom 300 (420 kV) kabler og 300/132 kV transformatorer.

AEN anbefaler som minimum at anlegget i Hellemyra transformatorstasjon plasseres og designes slik at det vil være mulig å etablere 300 (420 kV) samleskinner med minimum 6 bryterfelt på et senere tidspunkt uten at planlagt anlegg i Hellemyra transformatorstasjon må bygges om i betydelig grad og at dette kan gjøres uten å medføre lenger stans i kraftforsyningen til Lista Renewable Energy Park.

#### 3.19.2. LREPs kommentar

For Lista transformatorstasjon har LREP i endringssøknaden tatt med seksjoneringsfelt og koblingsbryterfelt etter ønske fra Alcoa. På den måten har en utvidet arealet mellom dagens koblingsanlegg og mot Vollmonaveien. Det vil fysisk være mulig senere å få på plass ytterligere 300 kV felt, men det krever omlegging av internveien/Vollmonaveien inn til Alcoa sitt anlegg. Ved at en i endringssøknaden har tatt med seksjoneringsfelt og koblingsbryterfelt, vil en slik utvidelse være lettere kraftteknisk å gjennomføre i ettetid.

Ved alternativ A har LREP som en del av prosjektet vurdert om en skulle også ha et koblingsanlegg på 300(420) kV siden. Det ble ikke tatt med, da LREP ikke har behov for det og samt at kostnadene er store for et slikt fullverdig koblingsanlegg. LREP søker derfor kun om kabelfelt for transformatorene.

Imidlertid er det fysisk plass til et anlegg med seks 300(420) kV bryterfelt øst for dagens transformatorsjakter. Dette er også mulig å sette opp uten at en må koble ut hele transformatorstasjonen i en lengre periode.

## 3.20. Agder bondelag

### 3.20.1. Uttalelse oppsummert

Innsender stiller seg positivt til 300kV løsning da denne får redusert magnetfelt og varmeutvikling, kan legges dypere for å unngå konflikter med grøfter/drenering m.m.

Det kreves skjøtepunkter lagt til steder hvor de utgjør liten ulempe / nedgravd.

Innsender forutsetter at det i størst mulig grad inngås avtaler med berørte grunneier og påpeker det er viktig av grunneiere blir hensyntatt i trasévalg og under anleggsfasen for å redusere ulemper.

Forutsetter avtaler og erstatning håndteres på en ryddig, rask og transparent måte. Tipser om Norsk landbruksrådgivning Agder til å gjøre faglige beregninger for erstatningssummer.

Det forutsettes at inngrep ved kabelanlegget medfører minimalt tap av dyrket jord.

### 3.20.2. LREPs kommentar

Plassering av skjøteplasser blir som vist i endringssøknad, kummer eller skap for krysskoblingsanlegg forventes å i all hovedsak plasseres utenfor dyrket mark.

LREP vil forsøke å inngå minnelige avtaler med berørte grunneiere, dette har til nå i liten grad ført frem. Omsøkte traséendringer er i hovedsak justeringer etter innspill fra grunneiere.

MTA-planen for anlegget vil detaljert beskrive anleggsutførelsen og skal gjennom høringsrunde hvor grunneiere kan komme med sine innspill – det forventes at løsning med betongkanal fører til raskere lukking av grøfter og derfor mindre ulemper for jordbruket i anleggsfasen.

Erstatningsutmåling forutsettes løst ved videre forhandling eller ved skjønn.

Kabelanlegget fører ikke til permanent omdisponering av landbruksjord.

Ved stasjonsanleggene vil berørt areal øker noe fra opprinnelig konsesjon, uavhengig av alternativ A eller B økes arealbruken med ca. 7 dekar. Berørt areal er i kommunedelplan avsatt til industri, men brukes i dag til jordbruk.

## 3.21. Odny Karin Mathisen

### 3.21.1. Uttalelse oppsummert

LREP oppfatter høringsuttalelsen rettet mot planprosess på industriområdet. På slutten av skrivet viser hun sin støtte til grunneierne som er mot prosjektet.

### 3.21.2. LREPs kommentar

Uttalelser ang. pågående planprosess på flyplassen angår ikke konsesjonen og kommenteres ikke. Innsender er grunneier av en eiendom omtrent 4km fra stasjonsanlegget på Hellemyra og LREP vurderer henne derfor ikke som direkte berørt av omsøkte anlegg.

## 3.22. Rolf Helge Langseth

### 3.22.1. Uttalelse oppsummert

Ønsker kabelens byggeforbudsbelte innenfor byggeforbudsbelte langs Søndre vei/Fv470.

### 3.22.2. LREPs kommentar

Antas ivaretatt. Kabelanlegget legges enten i ny gang- og sykkelsti dette stykket (om prosjektene sammenfaller i tid) eventuelt rett utenfor fyllingsfot for planlagte GS. Veien har et generelt byggeforbudsbelte på 50m fra senterlinje vei (<https://www.vegvesen.no/trafikkinformasjon/langs-veien/soknad-om-dispensasjon-fra-byggegrenser/dette-ma-du-tenke-pa/>). Kabelanlegget har byggeforbudsbelte på 6m. Kabel vil maksimalt ligge ca. 18m fra senter vei og dermed vil hele byggeforbudsbelte ligge innenfor veiens byggeforbudsbelte.



## 3.23. Agder fylkeskommune

### 3.23.1. Uttalelse oppsummert

Agder fylkeskommune er myndighet for kulturminner og har vedlagt en rapport som viser status på kulturminneregistreringen i traséer og på stasjonsområder.

AFK minner om vannforskriften og ber om at tiltakene vurderes etter vannforskriftens §12.

Fylkeskommunen er også veieier av fylkesveiene og påpeker at det må søkes om gravetillatelse for kryssing av Fv4098 (Loshavnveien) og Fv43 (Dyngvollveien). Det påpekes at for traséen langs Fv470 (Søndre vei) er det naturlig å fremføre kabelanlegget i planlagte gang- og sykkelsti dersom prosjektene sammenfaller i tid. Dersom kablene legges før etablering av gang- og sykkelsti må kablene legges med tilstrekkelig avstand fra veien for å ikke komme i konflikt med fremtidig GS eller fyllingsfot.

Agder Fylkeskommune ønsker en vurdering av om det burde settes vilkår om at anleggsarbeider ikke utføres vinter og vår av hensyn til overvintrende fugl.

Det spilles inn at friluftsinnteresser, spesielt adkomster til attraktive områder må opprettholdes i anleggsfasen. Videre ønskes det vurdert å legge midlertidige anleggsveier slik at disse kan inngå i turstinettet på Lista.

### 3.23.2. LREPs kommentar

LREP takker for kulturminnerapport og er klar over at en del av traséen ikke er ferdigregistrert, det arbeides med å innhente nødvendige rettigheter til å få utført graving og bestemmelse av endelig trasé.

Bekkekryssingene ansees å ha midlertidige negative konsekvenser i selve anleggsperioden for berørte vann og konsekvenser er iht. veileder<sup>8</sup> ikke vurdert som «forringelse» i forskriftens forstand.

Det vises til endringssøknadens kap. 6.7.2 og vedlegg K5. Det er søkt til Statsforvalteren i Agder for kryssinger av vann og det legges til grunn at nødvendige vurderinger (f.eks. etter vannforskriftens §12) samordnet med denne prosessen.

LREP har i tidlig fase vært i kontakt med fylkeskommunen ang. veikryssinger og detaljer rundt kryssinger vil bli ivaretatt i detaljprosjekteringen. LREP har tett dialog med kommunen for å legge kabeltraséen i planlagte gang- og sykkelsti langs Fv470 (Søndre vei), men påpeker at prosjektene må sammenfalle i tid for at dette kan utføres. Alternativ trasé utenfor GS vil ha stor nok avstand for å ikke senere komme i konflikt med etablering av gang- og sykkelstien.

Opprettholdelse av adkomst til berørt friluftsansett og nødvendige sikringstiltak langs anleggsarbeidet vil ivaretas. LREP vurderer planlagte anleggsløsning med betongkanal som positiv for å redusere ulemper omkring dette.

<sup>8</sup> Ref. kap. 3.1 - Veiledning til bruk av vannforskriften § 12 - med presisering, Klima- og miljødepartementet, 09.07.2021. (<https://www.vannportalen.no/sharepoint/downloaditem?id=01FM3LD2UMZ2FPJJACV5EJS7LVN5NV5UJ2>), (18.02.2022)

LREP mener det ikke må legges en generell begrensning for anleggsarbeidene vinter og vår. Dette kan føre til store utfordringer med prosjektets framdrift da det i praksis kun kan utføres arbeid halve året. Store deler av traséen går langs trafikkerte områder hvor arbeidene hverken forstyrrer overvintrende eller hekkende fugler mer enn normal trafikk. LREP mener derfor at eventuelle begrensninger må stedfestes.

Ang. midlertidige anleggsveier vil det søkes å benytte, og ev. ruste opp, eksisterende veinett. Endringssøknadens vedlegg K3 viser planlagte behov for veibruk og midlertidige veier, det forutsettes at MTA plan vil detaljere disse forholdene i ytterligere detalj. Behovet for adkomst er i hovedsak i dyrket mark og her vil midlertidige veier fjernes etter anlegget er etablert, slik at det igjen kan dyrkes på arealene. LREP ser ikke store synergimuligheter med turstinettet i området.

### 3.24. Ernst Ivar Oseassen

#### 3.24.1. Uttalelse oppsummert

Innsender har sendt inn to høringsuttalelser.

Den første oppfattes å stort sett angå planprosessen på flyplassen.

Av forhold til omsøkte anlegg etterlyser innsender løsninger for flytting av dyr over traséen under anleggsperioden. Han stiller seg positiv til at kabelanlegget i hovedsak er flyttet ut i kommunal vei ved Hellemyra. Det etterlyses eksakte kart for hvilket areal på eiendommen som er berørt. Videre skrives det om kulturminneregistrering utført på eiendommen uten avtale med grunneier. Innsender krever inngåtte avtaler før anleggsarbeidet igangsettes. Det stilles videre krav om at økonomiske tap som resultat av forurensing som ev. måtte oppstå under anleggsarbeidet må erstattes og istandsetting av landbruksjorda.

Den andre høringsuttalelsen inneholder bilder av utført gravearbeid under kulturminneregistreringen på eiendommen utført i høst.

#### 3.24.2. LREPs kommentar

Ang. praktiske forhold under anleggsfasen legger LREP til grunn at dette vil ivaretas i MTA-plan og under selve utførelsen. Valgte løsning fører til mindre behov for lange grøfter åpne over lenger tid.

Eksakte kart på eiendommen over endelig trasé er nå tilgjengelig da kulturminneregistreringen på eiendommen er ferdig. Videre vil det arbeides med avtaleinngåelse ev. ekspropriasjonsprosess.

Erstatning av påførte tap fortsettes ivaretatt i forhandlinger eller skjønnsprosess.

Det ble høsten 2021 utført kulturminneregistrering på eiendommen, LREPs prosjektleder oppfattet at grunneier gav tillatelse til dette muntlig. LREP skal selvfølgelig ikke utføre arbeider uten at dette er avtalt eller at nødvendige rettigheter er ervervet.

Det forutsettes at ev. krav fra allerede utførte graving blir ivaretatt i videre forhandling eller ved skjønn.

## 3.25. Oddbjørn Kvia

### 3.25.1. Uttalelse oppsummert

Innsender lister opp åtte punkter, etter punktene er tidligere klage fra samme innsender gjengitt i sin helhet.

I punktene klages det på søknad om forhåndstiltredelse, erstatning ønskes utbetalt før arbeidet starter. Det uttrykkes bekymring for videre drift av jordbruket over kabelanlegget.

### 3.25.2. Uttalelse oppsummert

Gjengitte klage er tidligere behandlet hos NVE og OED og denne kommenteres ikke på nytt. For forhold omkring magnetfelt, overdekning og varme vises det til 2.1.

LREP mener omsøkte kabelanlegg er godt forenelig med videre landbruksdrift.

## 3.26. Statnett SF

### 3.26.1. Uttalelse oppsummert

Statnett har i sitt høringssvar tatt opp flere punkter.

- Temperaturoppgradering av 300 kV Kvinesdal – Lista

Statnett tar opp at det er behov for å temperaturoppgradere ledningene for å kunne gi tilknytning til det planlagte forbruket til Lista Renewable Energy Park (LREP), noe Statnett har satt i gang planleggingen av.

- Valg av transformatorytelse og øvrige endringer på Lista stasjon.

Statnett er positive til valg av standardisert 300 MVA transformatorer. Statnett er videre positive til at LREP for Lista stasjon tar med etablering av seksjoneringsbryter og koblingsbryterfelt i tillegg til nødvendige to kabel-/transformatorfelt.

- Prioritering mellom alt A (300 kV transformering Hellemyra) og alt B (300 kV transformering Lista)

Statnett mener det er lite rasjonelt å velge alternativ A. Det begrunnes med følgende:

- Felles redundans på trafokapasitet ved alt. B.
- Fordyrende for ev. ny stasjon Lista med 300kV tilknytning fremfor 132kV.
- Mulig fremtidig omdefinering av 300kV-kabler til transmisjonsnett.
- Lavt forbruksnivå i næringsparken.
- Tett geografisk plassering av stasjonene.
- LREP sitt behov kan dekkes med 132 kV anlegg.

### 3.26.2. LREPs kommentar

LREP er kjent med behovet for temperaturoppgradering og tar til etterretning at Statnett er positive til de omsøkte endringene på koblingsanlegget i Lista stasjon og transformatorvalget.

Alt A gir kraftteknisk sett en bedre løsning ved at transformeringen kommer mye nærmere lastuttaket. Det virker positiv på stabiliteten til nettet fordi en oppnår høyere kortslutningsytelse, og dermed et sterkere nett. Høyere spenning gir også lavere tap i overføringene. Løsningen fører til behov for mindre areal ved Lista transformatorstasjon som antas å være fordelaktig ved senere omklassifisering og ombygging her.

Ved å velge alt A sikrer en samfunnet størst mulig fleksibilitet for fremtidige løsninger ved reklassifisering og ombygging av dagens stasjon Lista.

LREP har forståelse for at Statnett er opptatt av at et ev. 300 (420) kV /132 kV transformatorstasjon på Hellemyra kan bli omdefinert fra et industrianlegg til et transmisjonsnett. En slik omdefinering vil medføre at Statnett må overta anleggene.

Slik LREP har forstått det, vil et 300 (420) kV koblingsanlegg og forbindelser kunne bli omdefinert til transmisjonsnett, dersom det kommer mange kunder. Det har vært noen saker der en slik omdefinering hos NVE har skjedd. På bakgrunn av disse sakene og egen kontakt med NVE, oppfatter LREP at grensen er ved fire eller flere kunder.

Det er konkret planlagt tilknyttet to større industrikunder under Hellemyra transformatorstasjon som har behov for omsøkte effektuttak. LREP ser derfor ikke at det sannsynlig med behov for omklassifisering og overtakelse av omsøkte anlegg.

I forhold 300(420) kV koblingsanlegg på Hellemyra, er dette kommentert under svar til Agder Energi Nett sitt høringsinnspill. Det er ikke aktuelt for LREP, men det er fysisk plass og teknisk mulig å senere etablere et 300(420) kV koblingsanlegg på Hellemyra.

## 3.27. Helge Oftebro

### 3.27.1. Uttalelse oppsummert

Uttalelsen viser til innsendte høringsuttalelse i forbindelse med høring av opprinnelig konsesjonssøknad. Uttalelsen stiller seg negativ til «en større og sterkere kabel som skal føre mer strøm».

### 3.27.2. LREPs kommentar

Innsendere er naboer til kabeltraséen og representerer «Innbyggere på Kviljo».

LREP kan ikke se at den innsendte høringsuttalelsen tar opp nye punkter som skal kommenteres.

Skrivet fra 2019 som det refereres til handler om bekymringer knyttet til jordbruket, magnetfelt og verdiforringelser av eiendommer som LREP vurderer er besvart både da høringsinnspillet kom i 2019 og i dette skrivets kapittel 2.1.

## 3.28. Trias AS v/ Alf Erik Martinsen

### 3.28.1. Uttalelse oppsummert

Trias har ingen merknader til ny omsøkte trasé da denne nå ikke kommer i konflikt med byggeplaner på deres eiendom.

### 3.28.2. LREPs kommentar

LREP har i sin grunneierkontakt kartlagt Trias' byggeplaner og gjort justeringer/detaljeringer slik at anlegget ikke skal komme i konflikt med byggeplaner.

## 3.29. Inger Stray Jensen

### 3.29.1. Uttalelse oppsummert

Innsender er opptatt av at Farsund kommune ved landbruksavdelingen kommer med høringsuttalelse til saken. Videre stilles det spørsmål omkring finansieringen av anlegget og status på reguleringsplanen på flyplassen.

### 3.29.2. LREPs kommentar

Farsund kommune ved landbruksutvalget har kommet med uttalelse til opprinnelig søknad hvor flere momenter ble trukket frem. Disse er vurdert i NVEs bakgrunn for vedtak<sup>9</sup>. Endringssøknad er også sendt til kommunen for uttalelse.

Forhold rundt kostnader og finansiering er beskrevet i opprinnelig søknads kap. 4.7 og endringssøknadens kap. 10.

Innspill til reguleringsplan håndteres av Farsund kommune i pågående prosess.

---

<sup>9</sup> Bakgrunn for vedtak 132 kV nettilknytning av Lista datasenter, NVE ref.: 201904243-42. (<https://webfileservice.nve.no/API/PublishedFiles/Download/201904243/3217278>), (18.02.2022)

## 3.30. Statsforvalteren i Agder

### 3.30.1. Uttalelse oppsummert

Statsforvalteren kan ikke se at omsøkte endringer vil være i konflikt med viktige miljøinteresser.

Det tas opp forhold omkring kryssinger av Oteråna hvor Statsforvalteren venter detaljer omkring løsningen med kryssing utenfor gang- og sykkelsti.

Videre har ikke Statsforvalteren merknader til traséjustering langs Nesheimvann.

Statsforvalteren viser til pågående reguleringsprosess på Hellemyra og mener dette kan få betydning for arealbruken på planlagte stasjonstomt.

### 3.30.2. LREPs kommentar

LREP vil jobbe med Statsforvalteren for å utarbeide detaljene omkring kryssing ved Oteråna.

Selve stasjonsanlegget er konsesjonspliktig og unntatt plankrav. LREP kan ikke se at statsforvalteren har kommentert forhold som er direkte knyttet til endringssøknaden.

LREP vil også påpeke at området hvor Hellemyra transformatorstasjon er planlagt ligger innenfor planforslagets område BAA1 og det er ikke kommet innsigelser direkte knyttet til dette området.